

SERRA

723 MARÇ 2020 • 6,10 €

D'OR

DOROTHEA LANGE FOTOGRAFIA I COMPROMÍS

Jordi Solà Coll

**Gemma Rigau. L'anàlisi apassionada
i rigorosa de la llengua**

David Pagès i Cassú

Isabel-Clara Simó

Esriptora, periodista, lluitadora

Margarida Aritzeta i Jaume Fabre

Salvador Giner, sociòleg i humanista

Joandomènec Ros

Passatge Walter Benjamin

Lluís Muntada

2019: un resum de l'any literari

Joan Josep Isern

Xavier Pla, la veritable veu de Xammar

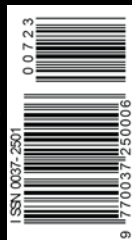
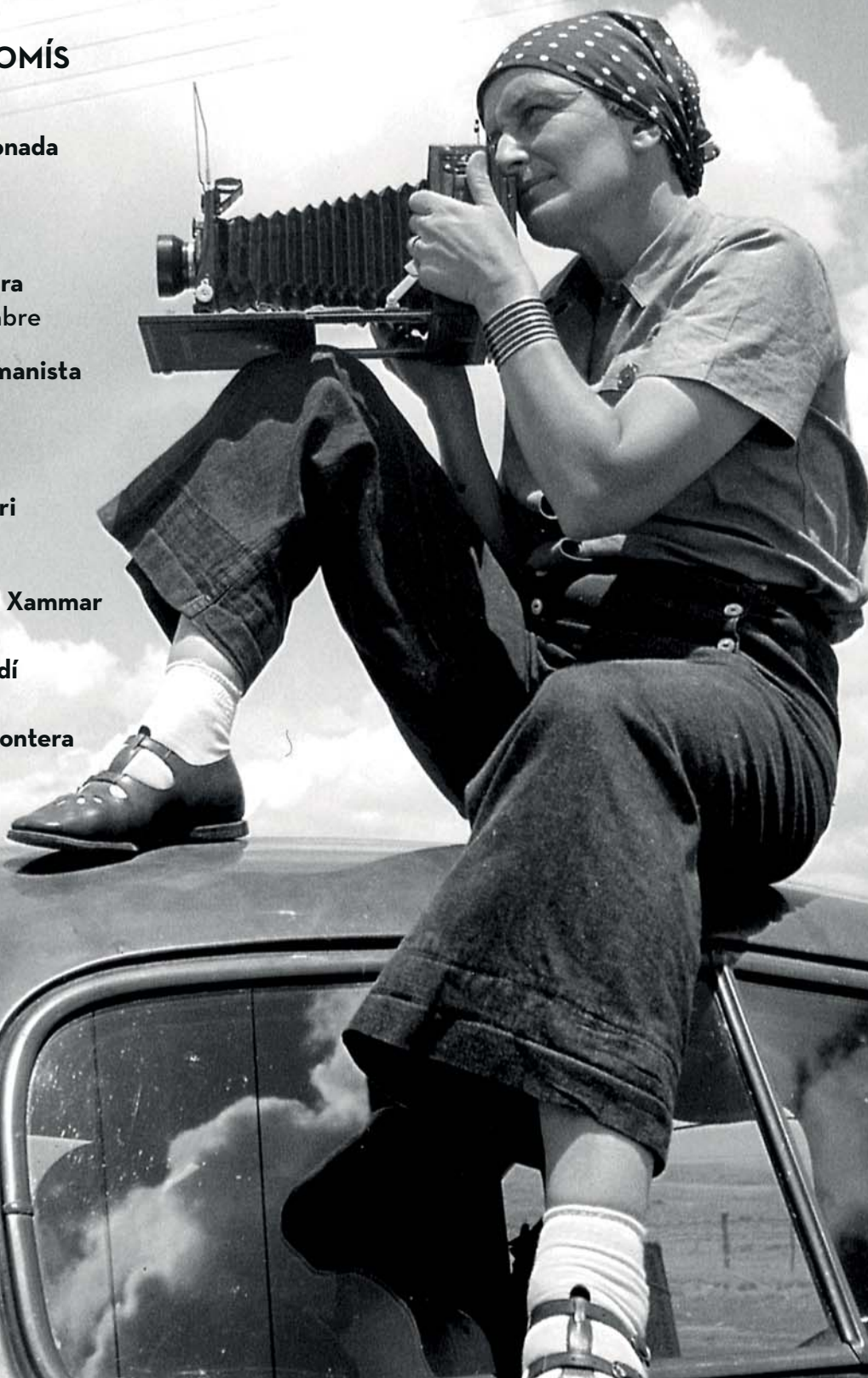
Anna Ballbona

«La hija de un ladrón» als Gaudí

Txell Llorens

Rosa M. Calaf, la mirada a la frontera

Albert Elduque

FILLES que són dures

per Francesc-Marc Álvaro

Tinc una filla que encara no ha fet els vint anys, universitària que combina el treball acadèmic amb una feina a temps parcial, responsable i atenta a tot el que l'envolta. Exerceix el feminisme sense dir-se feminista. A diferència del que han hagut de fer les dones de les generacions precedents, la meua filla no fa servir subratllats per aparèixer davant del món com a «feminista» o alguna cosa semblant. Té les idees clares i és combativa, però el feminisme, en ella, és una actitud «de sèrie», no sembla que hagi hagut d'adquirir-la. S'ho ha trobat. Podríem dir que ella és «nativa feminista» igual que parlem de «na-

tius digitals» per referir-nos al jovent que sempre ha viscut envoltat de la dimensió digital. No aixeca cap bandera, viu en combat perenne.

Òbviament, la meua filla no ha nascut amb aquestes o altres idees. El que ha canviat és l'entorn i les idees que són *mainstream*. Per tant, el que ha passat és molt senzill: ella ha crescut en un món en què els valors associats a un determinat concepte de masculinitat i de feminitat han estat impugnats i superats, si més no parcialment. S'han esquarterat els dogmes de la concepció heteropatriarcal, pel que fa a les societats desenvolupades. En canvi, en molts països d'Àfrica, Àsia i Amèrica Llatina els esquemes mas-

clistes continuen arrelats als àmbits de poder i a tota la societat. Això fa que el combat feminista comporti, en aquests llocs, grans riscos i perills per a aquelles dones que l'assumeixen; convé no oblidar-ho.

La meua filla em mostra el futur perquè, de fet, està construint el present. M'interessa el que diu sobre les dones i els homes, però, sobretot, la manera com ho diu. Concreto: la normalitat amb la qual condemna visions i comportaments que nosaltres, dones i homes que vam néixer al segle XX, hem tendit a relativitzar o a disculpar, potser perquè hi hem conviscut sempre, potser perquè ho hem vist en els nostres pares, en els nostres amics, en nosaltres

mateixos. Hi ha un punt de duresa —no sé si dir-ne intransigència— en la forma com la meua filla analitza aquestes realitats; és una duresa que em va sorprendre el primer cop que la vaig notar, però que ara valoro com una aportació fonamental, tan important com les tesis que ajuda a difondre. És la duresa —vull pensar— que mira de superar segles d'amenaques i de maltractaments, de pors i d'injustícies, de silencis i d'indiferència feridora. Una duresa compensatòria? Tal vegada. Una duresa que posa en evidència les nostres indulgències.

Les nostres mares i les nostres àvies tornen d'un pretèrit fosc mitjançant la boca de les nostres filles. Vull pensar-ho. La història com una cadena i també com un esborrany que mai considerem definitiu. Convoco Walter Benjamin: «La història és l'objecte d'una construcció el lloc de la qual no el constitueix el temps homogeni i buit, sinó un altre que és ple de temps actual.» La meua filla il·lumina l'existència de la meua mare i de les meves dues àvies amb una potència que mai no hauria imaginat. La tradició més dolorosa es pot veure sota una llum nova perquè les dones que fabriquen el futur tenen la capacitat i la voluntat de rebentar el passat. La meua filla i les seves amigues han gosat ser implacables amb nosaltres i això ens salvarà i les salvarà.

Diguem-ne insolència, diguem-ne coratge, diguem-ne rebel·lió. Diguem-ne també amor. Em ve al cap la tristesa fonda de ma mare, que perdura en el laberint del desconsol incurable. Em ve al cap la precarietat que envoltava la meua àvia Joaquina, mare d'onze criatures, rosegons de pa i d'ignorància. Em ve al cap la soledat de la meua àvia Maria, que va acceptar resignadament que el seu home, poc després de casar-se, se n'anés a l'aventura americana, de la qual va tornar tan

pobre com va sortir. Tres dones senzilles, com milions de dones d'ahir, clavades com la papallona de la capsula del col·leccionista a una vida que no van poder triar. No van escollir ni la seva vida ni les paraules per explicar-la, ni van poder dir en veu alta que somiaven altres vides. La meua filla tria la seva vida, escull les seves paraules, vol que els seus somnis siguin la seva realitat, i no la clavarà a cap capsula de cap col·leccionista. Vol volar, sap que viure és volar.

Enmig de la meua mare i la meua filla, assaigo deixar de ser el mascle que, gronxat per les inèrcies de la tradició, viu el privilegi que fabrica la suma d'injustícies invisibles. La meua filla assenyala aquestes injustícies abruptament, i trenca el meu dubtós privilegi, i així m'allibera: em posa davant del mirall que sempre defujo perquè fa mandra o fa por, o fa no sé què. El futur de debò el fem quan enterrem la tradició que ens esclavitzava, la tradició que barra els camins de la llibertat, la tradició com a coartada del sofriment de l'altre. Enmig de la meua mare i de la meua filla, arriba el moment de repensar moltes coses i, sobretot, d'extirpar actituds que són trampes quotidianes que parem a les dones que ens envolten. Que ens parem a nosaltres mateixos, ombres escàpoles que no saben que ho són.

Aprinc de la meua filla el món millor possible que depèn de cada mot que dic i de cada gest que faig. No en la comoditat de les grans teories i dels grans discursos, sinó en la dificultat de cada instant ordinari, el que pròpiament és existir i conviure. Com una redescoberta —ara caic i ara m'aixeco— del jo que porto a la motxilla, més conscient que mai que la meua història no es pot deslligar de la història de la resta. Em pensava que era el futur que ens avisava i és el present que ens passa per sobre.

“

La meua filla em mostra el futur perquè, de fet, està construint el present.

La normalitat amb la qual avui en dia es condemnen visions i comportaments que nosaltres, dones i homes que vam néixer al segle XX, hem tendit a relativitzar o a disculpar, potser perquè hi hem conviscut sempre, potser perquè ho hem vist en els nostres pares, en els nostres amics, en nosaltres mateixos.

És la duresa —vull pensar— que mira de superar segles d'amenaques i de maltractaments, de pors i d'injustícies, de silencis i d'indiferència feridora. Una duresa compensatòria? Tal vegada.

Enmig de la meua mare i de la meua filla, arriba el moment de repensar moltes coses i, sobretot, d'extirpar actituds que són trampes quotidianes que parem a les dones que ens envolten.

”